

Bruselj, 12. junij 2017
(OR. en)

9300/17

ECOFIN 404
UEM 153
SOC 384
EMPL 298
COMPET 401
ENV 500
EDUC 228
RECH 184
ENER 223
JAI 482

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. dok. Kom.:	ST 9245/17 ECOFIN 375 UEM 124 SOC 353 EMPL 268 COMPET 370 ENV 470 EDUC 198 RECH 154 ENER 194 JAI 445 - COM(2017) 511 final
Zadeva:	Priporočilo za PRIPOROČILO SVETA v zvezi z nacionalnim programom reform Italije za leto 2017 in mnenje Sveta o programu Italije za stabilnost za leto 2017

V prilogi vam pošiljamo navedeni osnutek priporočila Sveta, ki so ga pregledali in potrdili različni odbori Sveta, temelji pa na predlogu Komisije COM(2017) 511 final.

PRIPOROČILO SVETA

z dne ...

v zvezi z nacionalnim programom reform Italije za leto 2017

in mnenje Sveta o programu Italije za stabilnost za leto 2017

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij² in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

² UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 16. novembra 2016 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2017. Evropski svet je na zasedanju 9. in 10. marca 2017 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 16. novembra 2016 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem je Italijo opredelila kot eno od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta glede ekonomske politike euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil na zasedanju 9. in 10. marca 2017. Svet je Priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje) sprejel 21. marca 2017.³
- (2) Italija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, in zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje, kot je izraženo v priporočilih 1 do 4.

³ UL C 92, 24.3.2017, str. 1.

- (3) Poročilo o državi za Italijo za leto 2017 je bilo objavljeno 22. februarja 2017. V njem so bili ocenjeni napredek Italije pri izvajanju priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel 12. julija 2016, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezne države, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020. Poročilo o državi vsebuje tudi poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011, katerega rezultati so bili prav tako objavljeni 22. februarja 2017. Na podlagi opravljene analize Komisija ugotavlja, da v Italiji obstajajo čezmerna makroekonomska neravnotežja. Visok javni dolg in dolgotrajna šibka dinamika produktivnosti ob visoki stopnji slabih posojil in brezposelnosti pomenita tveganja s čezmejnimi učinki. Posebej pomembni so ukrepi za zmanjšanje tveganja škodljivih učinkov na italijansko gospodarstvo ter zaradi njegove velikosti in čezmejnega pomena tudi na ekonomsko in monetarno unijo.

- (4) Italija je 27. aprila 2017 predložila nacionalni program reform za leto 2017 in program stabilnosti za leto 2017. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. Nacionalni program reform Italije za leto 2017 vsebuje zaveze za kratkoročno in srednjeročno obdobje. Kratkoročno se načrtujejo dokončno sprejetje zakonov o konkurenci, ki so v pripravi, reforma kazenskega postopka in pravil o zastaranju, izvajanje zakona o boju proti revščini ter ukrepi glede pogajanj na ravni podjetij, preusmeritve davkov in privatizacije. Srednjeročno pa se ukrepi nanašajo na javne finance, obdavčitev, trg dela, bančni in kreditni sistem, konkurenco, javno upravo in sodstvo ter naložbe. Nacionalni program reform za leto 2017 zajema tudi izzive, opredeljene v poročilu o državi za leto 2017 in priporočilu za euroobmočje, vključno s potrebo po ponovnem zagonu naložb in zagotavljanju vzdržnosti javnih financ. Če bodo ti ukrepi v celoti izvedeni v predvidenih rokih, bodo prispevali k odpravi makroekonomskih neravnotežij Italije in obravnavi priporočil za posamezno državo. Komisija na podlagi ocene zavez Italije glede politik potrjuje svojo prejšnjo oceno, da na tej stopnji niso upravičeni nobeni dodatni ukrepi v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji iz Uredbe (EU) št. 1176/2011 in Uredbe (EU) št. 1174/2011 Evropskega parlamenta in Sveta⁴. Izvajanje reform politik se bo pozorno nadzorovalo v okviru posebnega spremljanja.

⁴ Uredba (EU) št. 1174/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o izvršilnih ukrepih za odpravljanje čezmernih makroekonomskih neravnotežij v euroobmočju (UL L 306, 23.11.2011, str. 8).

- (5) Ustrezna priporočila za posamezne države so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Člen 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁵ določa, da lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, zagotovila v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.

⁵ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (6) Za Italijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. Vlada v programu stabilnosti za leto 2017 načrtuje izboljšanje nominalnega primanjkljaja z 2,4 % BDP v letu 2016 na 2,1 % v letu 2017 in 1,2 % v letu 2018, do leta 2019 pa na splošno uravnotežen proračunski položaj. Srednjeročni proračunski cilj, tj. strukturno uravnotežen proračunski položaj, naj bi bil dosežen do leta 2019 in se ohranil tudi v letu 2020, medtem ko preračunani⁶ strukturni saldo kaže na majhen strukturni primanjkljaj (0,3 % BDP) v obeh letih. Potem ko se je delež dolga sektorja država v BDP v letu 2016 dodatno povečal (s 132,1 % BDP v letu 2015 na 132,6 %), naj bi se glede na program stabilnosti za leto 2017 v letu 2017 na splošno ustalil in se nato od leta 2018 zmanjševal, pri čemer naj bi v letu 2020 dosegel 125,7 %. Negotovost glede sestave in izvajanja srednjeročne proračunske strategije programa stabilnosti za leto 2017 vključuje navzdol usmerjena tveganja tako za projekcije rasti kot tudi za doseganje proračunskih ciljev. Zlasti se na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2017 kljub znatno višjemu primanjkljaju pričakuje skoraj enaka realna rast BDP za leto 2018 kot v programu stabilnosti za leto 2017. Napoved Komisije dejansko ne vključuje povišanja DDV (0,9 % BDP), uzakonjenega kot „zaščitne klavzule“ za doseganje proračunskih ciljev v letu 2018, med drugim tudi zato, ker program stabilnosti za leto 2017 potrjuje namero, da klavzula ne bo sprožena brez predložitve podrobnosti o drugih izravnalnih ukrepih. Poleg tega je iz programa stabilnosti za leto 2017 razvidna namera po iskanju dodatnih možnosti za zmanjšanje davčnega bremena.

⁶ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (7) Program stabilnosti za leto 2017 kaže, da je skupni učinek izrednega pritoka beguncev in z varnostjo povezanih ukrepov na proračun v letih 2016 in 2017 znaten, ter vsebuje ustrezne podatke o obsegu in naravi teh dodatnih proračunskih stroškov. Po mnenju Komisije so upravičeni dodatni odhodki v letu 2016 znašali 0,06 % BDP za izreden pritok beguncev in 0,06 % BDP za varnostne ukrepe. Za leto 2017 so upravičeni odhodki v zvezi z izrednim pritokom beguncev predhodno ocenjeni na 0,16 % BDP⁷. Poleg tega so italijanski organi v letu 2017 uveljavljali klavzulo v zvezi z izrednimi dogodki, in sicer zaradi izredne potresne dejavnosti. Za leto 2017 so upravičeni odhodki v zvezi z izredno potresno dejavnostjo predhodno ocenjeni na 0,18 % BDP⁸. Določbe členov 5(1) in 6(3) Uredbe (ES) št. 1466/97 upoštevajo te dodatne odhodke, saj so pritok beguncev, resnost teroristične grožnje in izredna potresna dejavnost izredni dogodki, njihov vpliv na italijanske javne finance je znaten in vzdržnost ne bo ogrožena, če se dovoli začasen odklon od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja. Zato je bila zaradi dodatnih stroškov v zvezi z begunci in varnostjo zahtevana prilagoditev za doseg srednjeročnega proračunskega cilja za leto 2016 znižana za 0,12 % BDP. Za leto 2017 bo končna ocena opravljena spomladi 2018, tudi glede upravičenih zneskov, in sicer na podlagi zabeleženih podatkov, ki so jih predložili italijanski organi.

⁷ Ta znesek temelji na skupnih proračunskih stroških v višini 0,25 % BDP, ki so bili ocenjeni v programu stabilnosti za leto 2017 ter od katerih je bil odštet že odobren začasni odklon v višini 0,03 % BDP za leto 2015 in 0,06 % za leto 2016. Komisija je v svojem mnenju o osnutku proračunskega načrta Italije za leto 2017 naznanila, da je pripravljena preučiti možnost dodatnega odklona zaradi stalnega izrednega pritoka beguncev v Italiji, med drugim tudi v luči zasedanja Evropskega sveta, ki je potekalo oktobra 2016 in na katerem je bil priznan „velik prispevek, tudi finančni, najbolj izpostavljenih držav članic v preteklih letih“.

⁸ Komisija je v svojem mnenju o osnutku proračunskega načrta Italije za leto 2017 menila, da je odhodke za obvladovanje izrednih razmer in preventivni naložbeni načrt za zaščito nacionalnega ozemlja pred potresno nevarnostjo mogoče obravnavati kot medsebojne povezane. Za naslednja leta se bodo samo pozitivne dodatne spremembe sredstev, rezerviranih za ta namen, šteje kot upravičene za morebitne nadaljnječasne odklone.

- (8) Za leto 2016 je bil Italiji odobren začasni odklon v višini 0,5 % BDP od zahtevane prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja, da bi se upoštevale velike strukturne reforme s pozitivnim učinkom na dolgoročno vzdržnost javnih financ, in nadaljnjega 0,25 % BDP, da bi se upoštevali odhodki za nacionalne naložbe v projekte, ki jih sofinancira Unija. Kar zadeva naložbeno klavzulo, je eno od meril za upravičenost povečanje javnih naložb. Podatki o realizaciji za leto 2016 kažejo na zmanjšanje javnih naložb v letu 2016 v primerjavi z letom 2015 (za 1,6 milijarde EUR). Vendar Svet priznava, da so bile javne naložbe v preteklem letu omejene zaradi posebnih dejavnikov. Eden od dejavnikov je bila negotovost v zvezi s preходом na nov zakonik o javnih naročilih in koncesijah, ki je bil revidiran v skladu s priporočili za posamezno državo iz leta 2016. Še bolj pomembno je dejstvo, da je v letu 2016 prišlo do močnega upada naložb, financiranih s sredstvi Unije, in sicer zaradi začetka novega programskega obdobja, medtem ko so se nacionalno financirane naložbe rahlo povečale (za 1,1 milijarde EUR). Ker so se torej nacionalno financirane naložbe v letu 2016 povečale in ker to ni bilo izravnano z odhodki v zvezi z naložbeno klavzulo, se lahko Italiji odobri začasni odklon v zvezi z naložbeno klavzulo v višini 0,21 % BDP, kar ustreza nacionalnim odhodkom, upravičenim do sofinanciranja, kot je navedeno v programu stabilnosti za leto 2017. Če se upošteva celotna dodatna prožnost v višini 0,83 % BDP v okviru klavzul v zvezi z izrednimi dogodki, strukturnimi reformami in naložbami, pomladanska napoved Komisije iz leta 2017 kaže na določen odklon od priporočene prilagoditvene poti v letu 2016 za doseg srednjeročnega cilja.
- (9) Svet je 12. julija 2016 Italiji priporočil, naj v letu 2017 doseže letno fiskalno prilagoditev v višini vsaj 0,6 % BDP, da bi se približala srednjeročnemu proračunskemu cilju. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2017 obstaja v letu 2017 ter v letih 2016 in 2017 skupaj tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega cilja. Vendar bi se to spremenilo v tveganje določenega odklona, če se od zahteve za leto 2017 odšteje začasna olajšava za klavzulo v zvezi z izrednimi dogodki zaradi izrednega pritoka beguncev in preventivnim naložbenim načrtom za zaščito nacionalnega ozemlja pred potresno nevarnostjo (predhodno ocenjena na 0,34 % BDP).

- (10) V letu 2018 naj bi se Italija glede na svoj fiskalni položaj in zlasti raven dolga z dodatno prilagoditvijo približala srednjeročnemu proračunskemu cilju strukturno uravnoveženega proračunskega položaja. V skladu s skupno dogovorjeno prilagoditveno matriko v okviru Pakta za stabilnost in rast ta prilagoditev pomeni zahtevo po nominalni stopnji zmanjšanja neto primarnih javnofinančnih odhodkov za vsaj 0,2 % v letu 2018. To bi ustrezalo letni strukturni prilagoditvi v višini vsaj 0,6 % BDP. Ob nespremenjenih politikah obstaja v letu 2018 tveganje znatnega odklona od te zahteve. Po napovedi Italija v letih 2017 in 2018 na prvi pogled ne bo izpolnjevala pravila glede dolga. Svet na splošno meni, da bi morala biti Italija pripravljena v letu 2017 sprejeti dodatne ukrepe za zagotovitev skladnosti in da bodo v letu 2018 potrebni dodatni ukrepi, da bi izpolnila določbe Pakta za stabilnost in rast. Vendar bi bilo treba v skladu z Uredbo (ES) št. 1466/97 pri oceni proračunskih načrtov in rezultatov upoštevati proračunski saldo države članice glede na ciklične pogoje. Kot je navedeno v sporočilu Komisije o evropskem semestru za leto 2017, priloženem tem priporočilom za posamezne države, bo treba pri oceni osnutka proračunskega načrta za leto 2018 in poznejši oceni proračunskih rezultatov za leto 2018 ustrezno upoštevati cilj glede fiskalne naravnosti, ki prispeva tako k okrepitvi trenutnega okrevanja kot tudi k zagotavljanju vzdržnosti javnih financ Italije. Pri tem Svet ugotavlja, da namerava Komisija izvesti splošno oceno v skladu z Uredbo (ES) št. 1466/97, zlasti glede na ciklično situacijo v Italiji.

- (11) Zaradi domnevnega neizpolnjevanja pravila glede dolga Italije v letu 2015 je Komisija 22. februarja 2017 izdala poročilo v skladu s členom 126(3) PDEU, v katerem je ugotovila, da je treba trenutno šteti, da merilo glede dolga, kot je opredeljeno v Pogodbi in Uredbi (ES) št. 1467/97, ni izpolnjeno, razen če bodo do aprila 2017 verodostojno uvedeni dodatni strukturni ukrepi v vrednosti vsaj 0,2 % BDP, za katere se je vlada zavezala, da jih bo sprejela najpozneje do navedenega datuma, da bi zmanjšala vrzel do ravni, pri kateri bi bila v letu 2017 (in torej tudi v letu 2016) večinoma skladna s preventivnim delom. Vendar bo Komisija odločitev o tem, ali naj priporoči začetek postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, sprejela šele na podlagi svoje pomladanske napovedi iz leta 2017, pri čemer bo upoštevala podatke o realizaciji za leto 2016 in izvajanje fiskalnih zavez, ki so jih italijanski organi sprejeli februarja 2017. Vlada je aprila 2017 sprejela zahtevane dodatne ukrepe za konsolidacijo javnih financ. Zato na tej stopnji niso potrebni nobeni dodatni ukrepi za izpolnjevanje merila glede dolga v letu 2015. Komisija bo ponovno preučila izpolnjevanje merila glede dolga Italije jeseni 2017, in sicer na podlagi podatkov, predloženih za leto 2016, in svoje jesenske napovedi iz leta 2017, ki bo vključevala nove informacije o izvrševanju proračuna v letu 2017 in dejanske proračunske načrte za leto 2018.
- (12) Visok delež javnega dolga v Italiji naj bi se stabiliziral, ne pa tudi zmanjšal, in sicer zaradi poslabšanja strukturnega primarnega salda in trenutnega makroekonomskega okolja. Pri več kot 130 % BDP to pomeni, da so znatna sredstva namenjena kritju stroškov servisiranja dolga v škodo postavk, ki bolj spodbujajo rast, vključno z izobraževanjem, inovacijami in infrastrukturo.

- (13) Italijanski davčni sistem ne podpira gospodarske rasti in učinkovitosti iz več razlogov. Davčna obremenitev proizvodnih dejavnikov je kljub nedavnemu zmernemu zmanjšanju še vedno med najvišjimi v Uniji, pri čemer bi jo bilo mogoče še bolj prenesti na davke, ki manj škodijo rasti, in sicer na proračunsko nevtralen način. Leta 2015 je bil razveljavljen davek na prvo bivališče, kar je bil korak nazaj pri doseganju učinkovitejše davčne strukture. Dolgo pričakovana revizija davčnih odhodkov, zlasti kar zadeva znižane stopnje davka na dodano vrednost, je bila spet preložena, čeprav bi jo bilo treba v skladu z nacionalno zakonodajo izvesti vsako leto. Reforma zastarelih katastrskih vrednosti v skladu s trenutnimi tržnimi vrednostmi še vedno poteka. Slabo izpolnjevanje davčnih obveznosti in zapletena davčna zakonodaja povečujeta obremenitev podjetij in gospodinjstev, ki izpolnjujejo davčne obveznosti. Nedavni ukrepi, kot sta obvezno izdajanje elektronskih računov in deljeno plačevanje za nakupe s strani državnih organov, so korak v pravo smer. Vendar izdajanje elektronskih računov ni obvezno za transakcije v zasebnem sektorju, poleg tega pa so bili nedavno zvišani pragovi za uporabo gotovine, tako da je uporaba elektronskega plačevanja še vedno precej pod povprečjem Unije, kar škoduje izpolnjevanju davčnih obveznosti.
- (14) Kar zadeva proračunski postopek, je bila leta 2016 sprejeta celovita reforma. Komisija bo še naprej spremljala izvajanje reforme, s katero bi bil pregled porabe še bolj vključen v proračunski postopek.
- (15) Na okvirne pogoje, javno upravo in poslovno okolje v Italiji še vedno vplivajo številne strukturne pomanjkljivosti. Slednje še naprej upočasnjujejo izvajanje reform, odvrčajo od naložb, ustvarjajo negotovost in omogočajo iskanje rent. Reforme civilnega sodstva, sprejete v zadnjih letih za povečanje učinkovitosti pravosodnega sistema, izboljšanje celostne obravnave primerov in zagotavljanje postopkovne discipline, le počasi začenjajo kazati rezultate. Trajanje civilnih sodnih postopkov je še vedno velik izziv. Čas, potreben za izdajo sodne odločbe, se je na nižjih stopnjah sicer nekoliko skrajšal, zaostanek pri civilnih in gospodarskih tožbah pa se je rahlo zmanjšal, vendar sta oba še naprej med najdaljšimi oziroma največjimi v Uniji na vseh stopnjah. Tekoča reforma civilnega postopka zagotavlja nadaljnjo poostreitev meril za dopustnost pritožb, racionalizirane pravdne postopke na vseh stopnjah in odvrčilni učinek, kar zadeva nadležne pravdne spore.

- (16) Več kazalnikov potrjuje, da je korupcija v Italiji kljub dosedanjim reformam še vedno velika težava. Težko pričakovana reforma pravil o zastaranju za okrepitev boja proti korupciji poteka že od leta 2014. Zaradi trenutne oblike pravil o zastaranju velik delež primerov zastara po obsodbi na prvi stopnji. Poleg tega ima nacionalni protikorupcijski organ na voljo omejene finančne in človeške vire za izvajanje svojih pooblastil, okvir za preprečevanje pa ostaja razdrobljen.
- (17) Leta 2015 je bil sprejet obsežen pooblastilni zakon za reformo javne uprave, s katerim bi se lahko povečala učinkovitost in uspešnost javne uprave. Vendar je od novembra 2016, ko je ustavno sodišče razsodilo, da je bil postopek sprejetja nekaterih izvedbenih zakonodajnih odlokov neustaven, izvajanje ključnih delov reforme še vedno v teku. Sodba se nanaša zlasti na tri ključna področja reforme, in sicer na lokalne javne storitve, javne zavode za zaposlovanje in podjetja v javni lasti. Potrebne so nove zakonodajne pobude za reformo lokalnih javnih storitev in javnih zavodov za zaposlovanje na vodstveni ravni, saj se je rok za odloke o tem iztekel novembra 2016. Kar zadeva podjetja v javni lasti, je treba odlok, ki je bil sprejet pred sodbo, spremeniti. Cilj reforme je zmanjšati število podjetij v javni lasti, povečati njihovo učinkovitost in zagotoviti, da delujejo v skladu z enakimi pravili kot zasebni subjekti. K racionalizaciji podjetij v javni lasti bi prispevala tudi izvedba načrtovanih privatizacij.

- (18) Okvirni pogoji za konkurenco prav tako ostajajo neugodni. Letni zakon o konkurenci iz leta 2015 še ni bil sprejet. V nekaterih sektorjih, kot so regulirani poklici, koncesije, javna naročila in sistem dovoljenj ter lokalne javne storitve, vključno s prevozom, so še vedno prisotne velike ovire za konkurenco. Zlasti napredek pri spodbujanju učinkovitega, preglednega in konkurenčnega delovanja trga javnega prevoza, predvsem za železnice z državnimi koncesijami, je še vedno zelo omejen. Glede na nov kazalnik, ki ga je razvila Komisija, je stopnja restriktivnosti v Italiji za večino preučenih poklicev višja od tehtanega povprečja Unije. V okviru svežnja ukrepov za odpravo ovir na trgu storitev je Komisija januarja 2017 za obravnavo tega vprašanja v svojem sporočilu o priporočilih za reforme na področju regulacije poklicnih storitev zagotovila posebne smernice za vsak poklic.
- (19) Velik obseg slabih posojil v bančnem sektorju še vedno ovira dobiček bank in njihovo zmožnost ustvarjanja notranjega kapitala. To negativno vpliva na ponudbo posojil, zlasti za mala podjetja. Dosedanje pobude politik še niso privedle do znatnega zmanjšanja obsega slabih posojil. Nadzorne smernice o upravljanju slabih posojil na nacionalni ravni še vedno niso dovolj razvite; srednje in male banke so še vedno ranljivejše od velikih kreditnih institucij. Zato bo Komisija spremljala izvajanje reforme korporativnega upravljanja največjih bank (popolari) in malih vzajemnih bank, kar je ključno za konsolidacijo bančnega sistema. Pred kratkim so bili sprejeti reformni ukrepi, vendar okvir za insolventnost in izvrševanje zavarovanja s premoženjem še vedno ne prispeva dovolj k hitremu reševanju in prestrukturiranju slabih posojil, zlasti kar zadeva mala in mikro podjetja. Osnutek pooblastilnega zakona, katerega cilj je reforma in racionalizacija orodij za insolventnost in izvrševanje ter o katerem trenutno razpravlja nacionalni parlament, bi lahko pomagal odpraviti obstoječe pomanjkljivosti in prispeval k razvoju sekundarnega trga za problematični dolg v Italiji.

- (20) Kljub postopnemu izboljšanju trga dela na podlagi reform sta dolgotrajna brezposelnost in brezposelnost mladih še vedno visoki (6,7 % oziroma 38 % v letu 2016), pri čemer je več kot 1,2 milijona mladih, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo niti se ne usposablajo. Pri izvajanju jamstva za mlade⁹ je bil sicer dosežen velik napredek, vendar še vedno ostajajo nekateri izzivi pri zagotavljanju učinkovitejšega in celovitejšega izvajanja. Delež upravičencev v okviru jamstva za mlade, ki so po šestih mesecih po izstopu iz te sheme še vedno zaposleni, se izobražujejo ali opravljajo vajeništvo ali pripravništvo, je nad povprečjem Unije. Vendar pa je odstotek doseganja ciljnih skupin prebivalstva še vedno nizek in regionalne razlike glede doseganja rezultatov ostajajo velike. Reforma aktivnih politik zaposlovanja, vključno s sistemom upravljanja, je še vedno v zgodnji fazi, zavodi za zaposlovanje so še naprej šibki, poleg tega pa obstajajo velike regionalne razlike. Izobraževanje odraslih ni dovolj razvito, kar lahko negativno vpliva na rezultate nizko usposobljenih oseb na trgu dela.
- (21) Udeležba žensk na trgu dela ostaja slaba, njihov potencial za vključitev na trg dela pa je še vedno večinoma neizkoriščen. Stopnja zaposlenosti žensk je med najnižjimi v Uniji. Nekatere značilnosti sistema davčnih olajšav še vedno odvrčajo prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu od udeležbe na trgu dela, medtem ko je dostop do cenovno sprejemljivih storitev oskrbe (otrok in starejših) še naprej omejen, poleg tega pa obstajajo velike regionalne razlike. Očetovski dopust je med najkrajšimi v Uniji.
- (22) Pogajanja na drugi ravni se ne uporabljajo pogosto. To ovira učinkovito razporejanje virov in odzivnost plač na lokalne gospodarske razmere. Razlog za to so tudi obstoječa okvirna pravila in prakse glede kolektivnih pogajanj, ki omejujejo manevrski prostor za pogajanja na lokalni ravni. Sporazumi, ki so jih po januarju 2014 podpisali socialni partnerji, v katerih so opredeljeni postopki in merila za določanje reprezentativnosti sindikatov in s katerimi bi se zmanjšala negotovost v odnosih med delavci in delodajalci, se še ne izvajajo. Davčne olajšave za povišanja plač zaradi produktivnosti se niso izkazale za učinkovite pri razširitvi uporabe pogajanj na drugi ravni.

⁹ Priporočilo Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mlade (UL C 120, 26.4.2013, str. 1).

- (23) Delež ljudi, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, je precej nad povprečjem Unije, pri čemer so to zlasti otroci in osebe z migrantskim ozadjem, poleg tega pa obstajajo velike regionalne razlike. Določen napredek je bil dosežen pri nacionalni strategiji za boj proti revščini. Nedavno sprejeta shema dohodka za vključevanje je pozitiven korak k vzpostavitvi enotne celovite sheme za boj proti revščini. Njena učinkovitost v smislu zagotavljanja dohodkovne podpore in dobro integriranih storitev bo odvisna od njenega pravilnega izvajanja in mobilizacije ustreznih sredstev (vključno z racionalizacijo različnih socialnih dodelitev), ustreznega ciljnega usmerjanja z ugotavljanjem upravičenosti na podlagi premoženjskega stanja in prednostnimi dodelitvami družinam z otroki ter učinkovitih postopkov na terenu. Na tej stopnji ni jasno, ali bodo finančna sredstva zadostovala za obravnavanje izzivov Italije na področju revščine. Zagotavljanje dodatnih sredstev ob upoštevanju proračunskih ciljev, zmanjšanje razdrobljenosti sistema socialnih pomoči, racionalizacija odhodkov za socialno zaščito in obravnavanje trenutne pristranskosti glede pokojnin so še naprej ključni izzivi.
- (24) V okviru evropskega semestra 2017 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Italije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2017. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2017 in nacionalni program reform za leto 2017 ter ukrepanje po priporočilih, ki jih je Italija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Italiji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (25) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2017, njegovo mnenje¹⁰ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1.
- (26) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda Komisije in te ocene preučil nacionalni program reform za leto 2017 in program stabilnosti za leto 2017. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilih od 1 do 4 –

¹⁰ V skladu s členom 5(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.

PRIPOROČA, da Italija v letih 2017 in 2018 ukrepa tako, da:

1. Nadaljuje z znatnim fiskalnim naporom za leto 2018 v skladu z zahtevami preventivnega dela Pakta za stabilnost in rast, ob upoštevanju potrebe po okrepitvi trenutnega okrevanja in zagotavljanju vzdržnosti javnih financ Italije. Zagotovi pravočasno izvajanje programa privatizacije in uporabi nepričakovane dobičke za hitrejše zmanjševanje deleža dolga sektorja država v BDP. Na proračunsko nevtralen način prenese davčno obremenitev s proizvodnih dejavnikov na davke, ki manj škodijo rasti, in sicer tako, da sprejme odločne ukrepe za zmanjšanje števila in obsega davčnih odhodkov, izvede reformo zastarelega katastrskega sistema in ponovno uvede davek na prvo bivališče za gospodinjstva z visokimi dohodki. Razširi obvezno uporabo izdajanja elektronskih računov in elektronskega plačevanja.
2. Skrajša trajanje sojenj v civilnem sodstvu z učinkovito celostno obravnavo primerov in pravili, ki zagotavljajo postopkovno disciplino. Okrepi boj proti korupciji, zlasti z revizijo pravil o zastaranju. Dokonča reforme javnih zavodov za zaposlovanje in poveča učinkovitost podjetij v javni lasti. Nemudoma sprejme in izvaja zakon o konkurenci, ki je v pripravi, ter obravnava preostale ovire za konkurenco.
3. Pospeši zmanjševanje obsega slabih posojil ter okrepi spodbude za čiščenje bilanc stanja in prestrukturiranje, zlasti v segmentu bank pod nacionalnim nadzorom. Sprejme celovito prenovo regulativnega okvira za insolventnost in izvrševanje zavarovanja s premoženjem.
4. Skupaj s socialnimi partnerji okrepi okvir za kolektivna pogajanja, da bi kolektivne pogodbe bolje upoštevale lokalne razmere. Zagotovi učinkovite aktivne politike zaposlovanja. Olajša zaposlovanje prejemnikov drugega dohodka v gospodinjstvu. Racionalizira odhodke za socialno zaščito in izboljša njihovo sestavo.

V Bruslju,

Za Svet

Predsednik